

נייע יידישע

פעסטער צייטונג

פעסט, פרייטאג ג' אב התרמ"ד

Budapest, den 25. Juli 1884.

אויף דייעט צייטונג קאנו מאן יעדע מאן פאר ערשטען... דייעט צייטונג פאר ערשטען... דייעט צייטונג פאר ערשטען...

דייעט צייטונג פאר ערשטען... דייעט צייטונג פאר ערשטען... דייעט צייטונג פאר ערשטען...

ערסטער יארנאנג, Nr. 38.

אויפֿרופֿע, אין דענען דיא קראַמטישע בעפֿאַל- קערונג פֿאַרמליך צור ערמאַרדונג דער רעגירונגס- אונד אונגאַרנ-פֿריינדליכען דעפּוטירטען געהעטצט וואורדע. — דער באַנוס פֿעלגאַט אין פֿאַלגע דעם- סען פֿאַר אללעם, דאַס הייער און דער אונגווערזשעט קיינע פֿרישגעגען אַבנעהאַלטען ווערדען זאַללען! איבערדיעס ערטהיילט ער דעם רעקטאָר, אַרס דעם גענעראַל-פֿריינדליכען דער אונגווערזשעט, דען בעפֿעהל, איינע אונטערזוכונג איינצולייטען, דאַ- מיט גענויאַ פֿעסטגעשטעלט ווערדע, וועלכע שטודענטען דיא דיעזער שטאַטס-געפֿעהרליכען העטצעריאַ מהילגענע קאַמפֿאַן, דאָך דער רעקטאָר, איין געוויסער דר' ל אַר קאָוויט'ס נעמליך, דער בענעפֿאַללס איין אונגאַרנ-פֿריינדליכע פֿערזוי- גערטע עס דורכאַויס, דייעטס בעפֿעהלע דעם באַנוס נאַכצוקאַממען אונד דיא געווישטע אונטערזוכונג געגען דיא פֿערברעכערישען שטודענטען איינצוליי- טען. — אונד וואַס טראַט דא דער באַנוס? — ער ענטהאַב דען ווידערשפעטטיגען רעקטאָר איי- פֿאַך זייער שטעללע אונד ערטהיילטע גלייבציטיג דען בעפֿעהל, דאַס דייעטס זויבערען העררן אויך דער ערהאַלט אלס געוואַהנליכער אונגווערזשעט! פֿאַפֿעסטאָר ניכט מעהר אויסגעפֿאַלגט ווערדע! — דאַס וואַר איין מוזדונג, אַבער איך איין פֿאַלל- קאַממען גערעכטער שריטס, מאַן דאַרף דאָך דיא אונגווערזשעטס זיגענד ניכט דער לייטונג איינעס מאַנעס איבערלאַסען, דער איינעס זאַללען פֿער- ברעכערישען טריבען דער שטודענטען גאַר ניכט ענטשענענערטען ווילל! (זייעדע, נאַכטראַג.)

שראַנקטע, דייעטמאַל האַטמען דיא ניהיליסמען איי- נען פֿורכטבאַרען, ווייט אויסגעדהנטען פֿלאַן. — זיא וואַללען נעמליך אויך אללע פֿרעמדען געווארדען, פֿרינצען און זי, וועלכע אַנלעסליך איינעס בעזי- בעס דעם רוישישען קאַזיערס אין וואַרשוי נאך דייע- זער שטאַרט געקאַממען ווערען, איינפֿאַך אין דיא לופֿט שפֿרענגען, ווערע איהען דייעטס פֿלוצבוהר- דיגע פֿאַרהאַבען געלונגען, דאַן ווירדען דיא ניהי- ליסטען ניכט בלאַס אין וואַרשוי זאָנדערן אין גאַנצן רוישיש-פֿאַלען אונד אים וועסטליכען רוסלאַנד איינע בלוטיגע רעוואָלוציאַן געשפֿילט האַבען, אים אללע גרונדבעזוטער, פֿאַבריקאַנטען, קויפֿליטע אונד יודען צו ערמאַרדען אונד זיך זאַרמטן אין העררען דעם פֿאַלקעס איינפֿיצו-ווערפֿען. — דיא רעכטציטיגע ענטדעקונג דייעטס רעוואָ- לוציאַנערען פֿלאַנעס איזט דאַהער ניכט בלאַס פֿיר דען קאַזיער אונד דען טהאַרנ-פֿאַלגער איין גראַסעס גליק, זאָנדערן אויך פֿיר אללע וואַהלהאַבענדען קרייזע אין פֿאַלען אונד וועסט-רוסלאַנד, נאַמענטליך פֿיר דיא רייכען גרונד-בעזוטער, פֿאַבריקאַנטען, קויפֿ- לייטע אונד יודען!

פֿרענומעראַציאָנס-איינלאַדונג. אויף דיא "נייע יידישע פעסטער צייטונג." פֿרענומעראַציאָנס-פֿרייז: נאַניץ-יעהריג 8 גולדען, האַלב-יעהריג 4 גולדען, פֿיערטעל-יעהריג 2 גולדען. זיינע אונדווער געווערשען פֿרענומעראַציאָנען דערען אַבאַנגעקענט מיט 1 טען אונטער אַבלייטס, ערויכען וויר ערעבענטס, דאַסוועלכע פֿריינדליכסט מאַגליכסט באלד ערנייערן צו וואַללען, דאַמיט דיא רעגעלמעסיגע צווערונג דעם בלאַטטען קיינע שטאַרונג צו פֿרעלידע, אללע צושישעטע אונד געלד-געוונגען פֿיר דיא נייע יידישע פעסטער צייטונג זינד צו אדרעסירען אן: **Moritz Burian in Budapest.** דייעטס געניגט פֿאַלקאַקאַסטען, אונד איזט איינע געווערע בע- צייכונג דייעטס אדרעסעס דורכאַויס אונגאַרען.

פֿאַליטישע איבערויכט. — אייסערע אונד איינגערע פֿאַליטיק. — דיא לאַנדאָנער קאַנפֿערענץ האַט נאך לאַנגעם געהאַלטיגען אַם 22 דייעטס ווערדען איינע זיטצונג געהאַלטען, זיא פֿיערטע בלאַס אין זייע שטונדע. עס וואורדע נעמליך פֿאַר אללעם דאַס פֿראַנצאָקאַל דער ערסטען זיטצונג פֿערלעזען, וואַרויף דיא בע- פֿאַללעכע טינגען דער פֿערשידענען שטאַטען דיא ערקלערונג אַבנאַבען, דאַס זיא פֿאַן איהרען רעגיר- רונגען ביזהער נאך קיינע ווייזונג ערהאַל- טען האַבען, וועלכע שטעללונג זיא דער עינפֿאַשישען פֿראַנצאָזישע "פֿראַנצ" געגענאַיבער איינגעהמען זאַללען דיא ענגלישע רעגירונג לעגט זיא בעקאַנטליך דאַס הויפט געוויכט דאַרויף, דאַס דיא ציטונג פֿיר דיא עינפֿאַשישען שטאַטס-שולדען בעדייטענד ערהאַר- געמירערט ווערדען זאַללען, און וועלכע פֿלאַן דיא פֿראַנצאָזישע רעגירונג ערדאָך, דיא דיא מיסטען שטאַטס-פֿאַפֿיערע עינפֿאַטענס אין דען האַנדען פֿראַנ- צאָזישער באַנקיערס אונד קאַפֿיטאַליסטען זיך בע- פֿרעלען דורכאַויס ניכט וויללענען מאַן, דיא נון דיא בעפֿאַללעכע טינגען אללער איבריגען שטאַטען ערקלערטען, דאַס זיא בעפֿאַר זיא פֿאַן איהרען רע- גירונגען איינע דייעטעלליגע ווייזונג ער- האַלטען, זיך אַבער דייעט אַנגעלעגענהייט גאַר ניכט אויסשפֿרעכען קאַנגען, זאַ מוסטע נאַטירליך דיא זיטצונג געשלאָסען ווערדען, דיא נאַכטע זיטצונג וואורדע פֿיר דען 24 דייעטס (געסטערן) אַנ- בערווייט.

פֿיעל אינטערעסאַנטערעס אלס דייעטע שלאַס- דייע קאַנפֿערענץ בייעטען דיא פֿאַרגענע אין רויס- לאַנד, פֿאַך קוריצעס ערסט האַבען וויר געמלדעט, דאַס איין קוריצעס פֿרעזידענט זיא וואַרשוי פֿער- האַפטעט וואורדע, אין דעסטען וואַהונג צווייא קאַפֿ- פֿער מיט דינאַמיט, רעוואָלוציערן אונד ניהיליסטישען שרייטען פֿאַרנעפֿונדען וואורדען. — מיטשפֿרעוועלע איזט אויך איינע פּוּלוער-פֿאַבריק אונגווען פֿאַן וואַר- שוואַ דיא דיא לופֿט געשפֿרענגט וואורדען. — נון ווירד אים פֿעטערסבורג פֿאַם 23 טען דייעטס פֿאַל- גענדעס טעלעגראַפֿירט: דיא געריכטליכע אונטער- זוכונג ערגאַב, דאַס דייעט ניהיליסטישע פֿערשידונג זיך דורכאַויס ניכט אויף דיא ערמאַרדונג קאַזיער אלעקסאַנדערס III אונד דעם קראַפֿינצען בע-

ועצוראפּען; קינע אינגע מעהר. דוא אונד די-
נע פאמיליע איהר בעפונדעט אידן גליקלעכערווינע
ניכט אונטער דיעזען 2100 פּערזאָנען! — באַלד
דארוף וויטהעטע דאס באַלערא פּורכטבאר אין סמיר-
נא. דער אראבער אינד זינע פאמיליע בליעבען
וויקליך פּערשאַנט; דאָך אַנטשט צווייטוונד
פּערזאָנען זינד פּינ 6 מ' 1 זענד געשטאַרבען! —
אלס דאָס באַלערא אים דער שטאַט צאָג, דא בע-
גענטעט איהר וועדער יענער אראבער אונד זאנטע;
דוא האסט דין וואָרט ניכט געהאלטען; עס זינד
יא 5000 פּערזאָנען וועגעראפּעט וואָרדען! — דא
באָלערא רעוועדערט לעבעלנד; א יאָך האבע
וויקליך נור (200 פּערזאָנען וועגעראפּעט; דא
איבריגען 300 פּערזאָנען שטאַרבען ניכט אן דער
באָלערא, זאָנדערן אינפאַך אים אַנ 6 מ' פאַר
דער באַלערא? (אויס דיעזער הויכשען זאנע) ער-
זעהט מאן, דאס דא איבערפּאָליטיקע אַנ 6 מ' ס
פאַר דער באַלערא מעהר אפּפער פאַרדערט, אלס
דא באַלערא זעלבסט; דאדער וועדערהאַלען וויר;
נור קינע אַנטש פאַר דער באַלערא! —

*(איינע פולווער-פאבריק)
איזט דיעזער טאנע, וויא "נאפולו" מעלדעט, אין
ווארשי אין דאס לופט געשפּיענעט וואָרדען. צוויי
סאָלדאטען, דא אינערהאלב דעם געביידעס זיך
בעפאַנדען, זינד אן שטיקע צערויסטען וואָרדען,
אנדערע צוויי סאָלדאטען אונד דער ליטער דער
פאַבריק, דא אים האָפע שטאַנדען, ערהעלטען לע-
בענס געפּעהרליכע פּערלעטציאָנען. אין דער נאכ-
צען שטאַט איזט קיין פּענסטער מאן געבליעבען,
זאָ עפּטיג וואס דאס דער שטאַטערונג. אן האַלט זיך
איבערצייגט, דאס דא איז אונטליק ניכט אים צופאַל
ענטשטאַנדען. זאָנדערן דאס פּערווענעטע ניה-
ליסטען דאס פּוילער צום עקספּלאָדירען גע-
בראכט האבען; דא בעהאָרדען אונד אידן פּרוואַט-
פּערזאָנען האסטען יא טאנע פאַרדער צאהלרייכע
דאָך-בריעפע ערהאלטען!

דיא יודען אין עסטערייכ-אונגאַרן.

(פּאָליטישע צענדל)

דער קאָזערין מאַריא טהערעזיא פּאָלנע איהר
רוהמרייכער אונד טהאָראפּאָטיגער זאָהן יאָזעף II.
איף דעם טהאָרען, דיעזער מאַנאַך וואָר דורך אונד
דורך שטאַטסמאַן, וואס ער טהאַט געשאַה ני-
אום אינטערעסעט איינער נאַציאָן, איינעס פּאָלקס-
שטאַטסעס אָדער איינער קאָנפּעסאָן, זאָנדערן אים-
מער אונד אימער נור אים אינטערעסעט דעם גע-
זאַמטט-שטאַטסעס. אום 2. יאָנוע 1782 ערליכע ער
דאס זאָנעאַנטע, "פּאָלעראַנע-פּאָטעט" (רוהלונגס-
פּערזאָרונג) פּיר דא יודען אין וויען, שפּעטער אידן
פּיר דא יודען אן מעהרען אונד נאַציאָנען, דיעזעס
פּאָטעט ענטווערטעט אַללערוינגס פּעלע ערלייכע-
רונגען פּיר דא יודען, פּיר דא ער געמנטליך שו-
לען אונד דערצייגונגס-אַנטשאלטען אים לעבען צו-
רופּען וזכטע, דיעס געשאַה יעדאָך ניכט אים בע-
זאָנדערער וועדען פּרינציפּליקייט, זאָנדערן אים דיע-
זעלבען צו געטעליכען מיטגעדערן דעם שטאַטסעס
צו מאַכען, אים גיסטע דער דאמאַליגען צייט, בע-
טראכטעטע געמליך אידן קאָזער יאָזעף II. דא
יודען אים אַללגעמינגען אלס שאַרליכע מיטגעדער
דעם שטאַטסעס. אין דען יודישען געמינדען ערבליק-
טע ער געוויסערמאַסען איינע ארט געהימער גע-
זעלשאפּטען, דא געגען דאס וואָהל דעם שטאַט-
טעס פּערבונדען זינד, דאס ווענטהום אונד דאס
יודישע שרייטטהום בעטראכטעטע דיעזער איפּע-
קלערטע מאַנאַך, דער אבער דאָך פּאָלל פּאָן פּאַר-
אורטהיילען וואר, אלס איינען אויסבונד פּאָן טהאָר-
הייטען אונד לאַבערליכקייטען. — פּאָן דיעזעס פּאַל-
שען געוויכטספּונקטע אויסגעהענגט פּערוזכטע ער
נין דא לאָונג דער וועג-פּראַנע.

קאָזער יאָזעף II. בעטערעכטע זיך פּאַר אל-
לעם, דא יודען אים דער אינטערעסעט געהיט אין
דער זיך בעפאַנדען, ווייל מאן זי איהרהונדער-
טע הונדורף אין איינע זאָלכע רעכט אייגענטליך
היינענדערענגט הויכצורייסען, ער געשטאַטעטע
דאדער ניכט, דאס זיך אירגענדוואָ נייע יודישע גע-
מינדען בלידען, וואָ זאָלכע בערייטט זיט פּריהער
בעטשאַנדען וזכטע זיך דיעוועלכען נאך פּאָליטי-
קייט און פּאָל א זען, ער האָב דא יודען.

צייכען, דאס מאן ביזדער טראַנען מוסטע אויף;
עבענאָז שאפּטע ער דא זאָנעאַנטע, "לייב-מליטה"
אב, וועלכע נור יודען צו ענטריכטען האט-
מען, דאגעגען לענטע ער דען יודען דא פּפליכט
אויף צור עריכטונג פּאָן נאַרמאַל, שולען אונד גע-
שטאַטעטע אידען דען בעזונד פּאָן גימנאַזיע, פּאָן
וועלכען זיט ביזדער אייגענשאַפּטע וואָרען, אידן
דא אינווערויטעמען דורשעלען נונטעהר וואָרען
בעזוכט ווערדען. דאס מאן צור ערלאנגונג איינעס
דאקטאָר-טיטעלס, ביים "רונאַרדוס" איינעם בייט-
ליכען אידן אַבלעגען מוסטע, שאפּטע ער דיעזען
אב, אום איד דען יודישען שטודירענדען דא ער-
לאנגונג דיעזעס טיטעלס מאַלדן צו מאַכען.

זאָ גלייכע יאָזעף II פּיר דא גיסטע הער-
אנבלידונג דער ווען זאָרען צו מיסטען, אבער אידן
איהר מאטעריעללעס וואָהל פאַרדערטע דיעזער
מאַנאַך, ער געשטאַטעטע דען יודען דא ערלער-
נגע פּאָן אַנדאווערקען אונד קונסטען, אונד פּריהע
דיעזעלבען אויף דיעזע וויינע זאָציאָנען אין דא ביר-
גערליכע געוועלשאפּט אידן, אין וויען נאחמען דען
אידן דא יודען אלסבאַלד איינע זעהר געאַכטעטע
שטעללונג זעלבסט אונטער דער האָהען אונד האכס-
מען ארעליגען געוועלשאפּט אידן, דאס הייז דער
פּריא פּאַנני פּאַרנשטייג פּוילדעטע פּאָן
דאמאַל דען זאַמטעל-פּלאַטן אַללער דיפּלאַמאַ-
מען אונד שטאַטס-מאַנעג, קאָזער יאָזעף זעלבסט
צייכעטע דיעזע פּאַרנעמע יודישע דאמע ביא
בעגענונגען אויף דער שטאַטע וועדערהאַלט דורך
עהרענע אַנטפּריכען אים, איינען יודען, מאַכעס
אוראַעל האַרניג, ערהאַב ער אן דען אַרעל-
שטאַט, וואס צו יענער צייט זעהר פּייעל בע-
דייטעטע.

קאָזער יאָזעף וואָר עס, אידן, דער דא פּער-
פּונג טראַק, דאס אידן יודישע יינגלעך דער מיל-
טע-פּאַליטיק געגינגען זאָלען, געגינג דיעזע פּער-
פּונג ארבייטעטען יעדאָך ניכט בלאָס דא יודען,
זאָנדערן אידן דא מיליטערישען קרייזע, דער פּרע-
זידענט דעם האָפּ-קריגעס, דאטעס, נאַרף האַ-
דעק, אייטערטע זיך געמליך פּאַר דעם קאָזער;
מאָסטעטע, מאן ווירד וואָהל דאָך דא יודישען
סאָלדאטען ניכט צווינגען דירפּען צור איבערטרי-
טונג דער שפּייע-געוועטע אונד צור ענטווייהונג
דעם כאכבאַה, וואס אבער ביים מיליטע-דיענסט
איינע נאָכע פּערווירונג צור פּאַלנע האבען
מיסטע, זאָלשען דא יודישען סאָלדאטען זעלבסט
איהרע געטעטע פּעלעטצען, דאן ווירדען זיא עבען
נאך קינע רעליגיאן האבען!

(פּאָליטישע צענדל)

נאכטראג.

דיא מונקאַטשטיער איינענאך. —
בעקאַנטליך וואָר דאס בוי-סומע פּיר דיעזע
באָך, דא וועגער איינען אַנדערלעם, אלס איינען
מיליטערישען צוועק האט זיטענס דעם קאַמפּני-
קאַציאָנס-מיניסטער אַיאָם 7 אונד דרייפּיערסעל
מיליאָנען בערעכעט, אלס דא רעווערונג דא בע-
געבונג דיעזער ארבייטען אינשטריקט, וויכטיק נא-
טירליך מעהרערע אונטערנעמער אפּפּערט; אין
פּאָרדענען איינע טעהר אלס אונד דרייפּיערסעל
מיליאָנען בעקאַנטליכען, אַנדערע ווירדער מיט
איהרען פּאַרדערונגען וויס אַנ 6 מ' דיעזעס
בעטראַגען געברייבען זינד, דאס ביל ליסטע
אפּפּערט וואָר פּאָן הערן פּרייטן מיליאָל ער
אונד גענאַסען איינערייכט, וויא נונטעהר פּערילי-
טעט אום דאס קאַמפּניקאַציאָנס-מיניסטעריאָם
וויקליך געטשלאַסען, דא ארבייטען הערן פּרייטן
מיליאָל ער צו איבערטראַנגען, דען אַבנעוועגען דא-
פּאָן, דאס זיך אפּפּערט וויקליך אונד ביליאָטע
זא האט מאן אַפּפּע איהם בעזאָנדערעס פּערטרויען, דא
הער מיליאָל ער בערייטט אן דער צופאַהרטס-
שטראַכע צור אַרלבערליכע טהעטיג וואָר אונד
אידן דאס אטעהמאַר-נאַר, באַנאַיער באַהן אויסגל-
בייט האט, דאס גענאַסען דעם הערן פּרייטן מיל-
לער זינד דא הערען אונטערנעמער; האַמא א-
אונד דרייטש, געברידער קאַהנע, היינ-
רד ברילל אונד דייטש דע האטוואן.
— איינעס אום דא אַננעלענענדיש צווישען דעם
קאַמפּניקאַציאָנס-מיניסטעריאָם אונד דען ערוועה-
טען הערען בוי צו דיעזעס אויגעבליקע נאָך ניכט
צום ענדערליכען אַבשלוסען געלאנגט.

פּרענומעראַציאָנס-איינלאַדונג.

אויף דא

„נייע יודישע פּענסטער צייטונג.“

פּרענומעראַציאָנס-פּרייז: פּענסטערלעך 8 גולדען
האַלב-יעהריג 4 גולד' פּערטעל-יעהריג 2 גולדען.
דיא רעדאַקציאָן אונד אדמיניסטראַציאָן דער
נייען יודישען פּענסטער צייטונג" בעפּינדעט זיך אין דער
בונדווקערייא דעם הערן מאָריץ בוריאָן אן אין בודאַ.
פּענסט, וואָרן אללע צושריפּטען אונד ווערוונגען צו אדרעס.
סירען זינד, דיא אדרעסע:

Moritz Burian in Budapest

געניטע פּאָללקאַמטע אונד אום איינע גענויערע בעצייכונג
דיעזער אדרעסע דורכאויס אונטאַרונ
נייא אינטערעטענדע אבאַנגעטען ער-
האַלטען דען אַנ 6 מ' דעם פּאָליטישען נראַמיס
צויענענדעט.

נעשעפּטס בעריכט

פּרעס-בוינער שלאכט. 6 יע ה'
מאַרקט, דער אויפּטרייב צום פּרעסבונדער שלאכט.
פּיער-מאַרקטע אום 21. יולי בעטונד 1725 שטיק, דאַפּאַן
וואַרען 1014 אונטאַרישע, 492 דייטשע, 582 נאַליזשע, דיא
פּרייע וואַרען; אונטאַרישע פּרימאַ-וואַרע 57—63 גולדען,
דייטשע פּרימאַ-וואַרע 57—62 גולד' פּאָלינישע וואַרע 58
בוי 62 גולד'. אַללעס פּער 100 קלאָף.
ווינער שלאכט. 6 יע ה' ס'
דער אויפּטרייב אויף דעם ווינער שלאכט. פּיער-מאַרקטע אום
21. מען יולי בעטונד 2217 שטיק, דאַפּאַן וואַרען; 489
אונטאַרישע, 684 פּאָלינישע אונד 824 דייטשע, דיא פּרייע
שטעללען זיך פּער 100 קלאָנראַם; אונטאַרישע מאַס-
אַכטען האַלפּרימאַ 56—60 גולד'. פּאָלינישע 53—65 גולד'.
אונד דייטשע 55—65 גולד'.

בריעפע דער רעדאַקציאָן.

נאָך מונקאַטש: זיא קאַנגען בערווינט זיך זאכאַלד
אַנדערע בליעטער איבער דען בויא דער בעטראַפּענדען
באָהן עשוואס מיטצוטהיילען וויסען, פּינדען זיא דא
געווינשטע אויף דער „נייען יודישען פּענסטער ציי-
טונג". וואהרשיינליך פּינדען נאָך אפּפּערטע דיא נא-
טחיגען פּאַרייטישונגען אים קאַמפּניקאַציאָנס-מיניסטע-
ריאָם שטאַט, דא זאָסט נאָך שאַן מעהר אן דיא אַפּ-
פּענטיכקייט העטע דרינגען מיסטען! —

וואכסער-שטאַנד דער דאַניאַ.

פּרעסבונד 2,70 קאַפּיאָן 2,65 בודאַפּעס 2,90 סאַ-
האַש 4,36 נוימאַר 4,76 פּאַנשאַווא 3,98 אַרשאַווא 3,82
דא דיא קרויז זיט מאַנטאַ קינע ווענוועלכען פּער-
ענדערונגען ערליכען, ליסען וויר הייטע דיא קרויז-מאַכעללע
ווען, אום דען געשעצטען אבאַנגעטען מעהר לעועטשאַפּ-
ביעטען צו קאַנגען.

דיעזעס בלאטטע לינט דער אַנ 6 מ' אן
אונזערע סעפּאַראַט-ביליאָנע נייא!

פּיר דיא רעדאַקציאָן פּיער-מאַריא בוריאָן; מי עהרענטייל.

בעטעס שטיצ-מאַטעל
געגען באַלערא-נעפּאַר
אינד זאָסטע עפּידעמישע קראַנקהייטען
אויס דאס דר' פּערישע
דעסאָינפּעקציאָנס-פּוילווער.
דיעזעס פּוילווער ווירד בערייטט אין פּעלען
פּרווואַטוויזען, קאַפּעליע, קאַפּעליע, קאַפּעליע, קאַפּעליע,
אין זאַמטליכען געגענויסען, אים באַכוס-שען
טאַלע אונד מעהרערען אַנדערען שפּיטאַלען, ביא
דען איינזאַכען א' א' ו' בעצנטע אונד אויף
גינד דעם געמאַכטען אַבאַנגעטען וואַרדען אויף
דיא בעסטען ציינישע אונד אונטערנעמערונגען
הערייכער זייענס דעם אַכער-פּוילקאַסע דער
הייטעשטע דורכאויס דער פּיפּוס-פּערידעמי-
קאַמפּניקאַציע, דער אַכער-שטאַטס-אנוואַלשאפּט
אונד נאָך מעהרערען בעהאָרדען אונד געלעהרשען
אויסגעשעללע, וועלכע זאָוויא דיא געברויכט-
אנווייזונג אויף פּעראַנגען נראַמיס אייגענשיקט
ווערדען.
פּרייז: 6 סאַס צו 100 קלאָף 8 גולד', 6 סאַס
צו 50 קלאָף 4 גולד', פּאַקעט צו 5 קלאָף 60 קר'.
צו בעצעהען דורך דען עציאָנע:
Dr. N. Landau in Budapest,
VII., Damjanichgasse 16.

שמואל מ ציינט זיך דא געזאממעטערע צענדע-
מאנן רעניצירונגס-אונד אונגארן-פרינדליך, אויך מיט
דיעזען לייטען מאכטע דער באנום קורצע-
פראצעס. ער האט זיך געמליך דאס גאנצע שטאדט-
בעהארדע אויף אונד בעשריטע מיט דער לייטונג
דער שטאדט-שען אונגעלעגעהדיגע פארלייט-איי-
נען רעניצירונגס-בעמאטען.

דיא עררען קראמטע דירפטען נון אלסבאלד
צור איבערצייגונג געלאנגען, דאס דער געניגונג-
מינע באנום מיט זיך ניכט שפאסען לאסט, אונד דאס
ער דיא מאכט אונד דיא מיטטעל בעניטצט, אויס
עטוואונע פרינדליכע שריטטע אונגעצייגליך צו אונ-
טערדריקען.

פערשידענע נייאנקייטען.

* (איינ יודע אין דען אדעל-
שטאנד געהאט דורך אללערהאכסטע
ענטשליסונג פאם 14-טען יולי דעם בורא-
פעסטער יידישען שפירטוס-פארברוקאנטען, עררן
קארל לינצע, זא ווא דעססען געזעטליכען
נאכקאממען, דער אונגארישע אדעל
טאקספריי פערלעהען ווארדען, עס געשאה דעם
אין אנערקענונג זיינעם אים אינטערעסע דער איי-
דוסטריע אונד דער אפגעטליכען אונגעלעגעהדיגע
ענטוויקעלונג פארליכען ווירקענס. - דער זאָהן
דעם עררן לינצע הייראטעטע פאר איינען מאן-
נאמען דיא טאכטער דעם עררן מארטין שווי-
נע, פרינצע דער לאנדעס-קאנצליאן. - אונס
גערייכט יעדע אנערקענונג דער פערדינעטע איי-
נע ווען, נאמענטליך דער געניגונגערטיגען
צייטשטאמם, צור אויפריכטיגען גענוגטאוונג.

* (אויך איין פערט היידיגער
דעם, תלמוד) דער, איראעלישען ווא-
כענ-שריפט ווירד אויס געווארן בעריכטעט, דאס
אין דארטער דעפארטאמאנט איבער דיא אינער
קורבע פארלעגונג האלט צור פערטיגונג דעם
תלמוד, דער גוטע מאנן שיינט ניכט צו וויסען,
דאס ער דורך אבהאלטונג פאן פארלעגונגען אין איי-
נער, קורבע דען תלמוד, מעהר בעליוונג, אלס
ראָהלען אונד דעססען שעהליכע אנהאנג!
* (איינע רעוואלוציאן ווע-
גען איינעם טירקישען, תענית)
אויס סעראיעווא ווירד דעם, פעסטער, ללאך פאל-
גענדעם בעריכטעט: דיא באסינשע לאנדעס-רעגיר-
רונג זענדעט צוואהנליך דיא שטראללינגע מאהא-
מעדאנישען גלויבעס נאך דעם פאָרלאַנגען און איי-
ווא איינע קאנזיליכע לאנדעס-שטראפ-אנשטאלט
זיך בעפרינעט, דארט איז אויך אין מאהאמעדא-
נישער, האָדשא אלס זעעלואַגער אנגעשטעלט.

* (איינ געריבענעס גוינער-
פאאר) בראכטע דען העיזען איינוואהנער קארל
הוהאלצער אויס דיא סוממע פאן 122 מארק דיט-
שער וועהרונג, דאס געשאה פאלגענדערמאסען:
הוהאלצער לאז אין דער צייטונג דאס אינזעראט
איינעס אונגעבליכען בורא-פעסטער, שמעללע-
פערמיטטלעך, נאמענס יאקאב קאהן, דער איינע
בעמאטעט, שמעללע מיט איינעם אירענע האלט
פאן 1200 גולדען צו פערניגען דאס אפטע. - הוהאל-
צער זוכטע זאפארט דען קאהן אויף אונד קאם
מיט איהם דארין איבעראין, דאס ער איהם דיא
שמעללע פיר 122 מארק פערשאפטען ווערדע, ער
שיקטע איהן צו דעם, קאנגסנאסעט ניו 16 אהנא-
פאן באראן מרוב זען אויף דעסען נאמען דיא
שמעללע צו בענעטצען זי, הוהאלצער זאפארט דען
באראן צוהינע אונד וואר באלד מיט איהם איינע.
דער באראן פערשפראך, איהן שאן אס פאלגענדען
טאגע אויף זיין גוט מיטצונעמען. - הוהאלצער
זוכטע אין פאלגע דעססען קאהן אויף אונד
צאהלעט איהם דיא בענעטצען 122 מארק, און
פאלגענדען טאגע ערשיען הוהאלצער פינקטליך
ביים באראן, דען ער אבער ניכט צוהינע טראף.
ער צאג אים הינע ערקונדיגונגען אין אונד ערפיהר
צו זיינער בעשטרינג, דאס עס אים גענוג הינע
קוינע באראן מרוב זען געבע אונד דאס דיא
פערואן, דיא זיך פיר איינע זאלגען איינעגעבען,
אין רייזענדרע אנגעטע זי, דער דיא היפט-
שטארט בערייט פערלאסען; הוהאלצער אילטע
נון צו קאהן, דעססען לאקאל ער יעדאך פער-
שפערט פאנד, אים הינע וואסעט מאן פאן קאהן-
ניכט, דער איינע פערניגען ערשטאטעטע זי-
דאן דיא אנצייגע ביא דער פאליציי, דיא יעטצט
נאך דען גינען מיט טויזענד ליכטערן זוכט; (ווער
ווייס, וועלך גערייבענער אנט, סעמיט זיך אלס קאהן
אויסגאב, אויס דען בעטרוג איינעם יודען ציי-
שעבען.)

* (איינ געפערליכעס פאנדה)
דער הייפטשטערטישע איינוואהנער, פראנס פאם 6-
טאן, ערשיען דיעזער טאגע ביא דער פאליציי
אונד בראכטע צור אנצייגע דאס דער געוועזענע
הויקונעכט איינעם העיזען ווירטהשהינע, דען ער
בלאס אונטער דעם צונאמען "ווישקא" קענטט איי-
נינע טאגע פארדער אין זיין געשעפט קאם אונד
זיינער נאסטען איינען קליינע, האנד-קאפער, מיט
דעם ביטטע איבערנאב, זיא מאכטע דענוועלבען ביז
צווישן נעכטען טאגע אויפגעוואהרען, דא "ווישקא"
אירעסעסען דען קאפער ניכט באהאלטע, זיינען
דיענסטארט אבער בערייט פערלאסען האט,
איבערנאב האפמאן דען קאפער דער פאליציי,
- הינע ווארדע דער קאפער געאפנעט, וואָביא
דייא שאכטען, דינאמיט אונד דיא קוינעל-ענג-
לישע צינדער, צום פארשיין קאמען; דיא
פאליציי ליעס דיא געפערליכע טאפאפע זא-
פארט אן איינע זוכערען ארט ברניגען אונד פארש-
טע נאך דעם הויקונעכט יודישקא, - דערזעלבע
ווארדע אין דער פערואן דעם יודישקא קארנער ער-
ווישט אונד פערדאפערט קארנער בעהיפ-
טעט, ער האבע דען קאפער אלס "פאנדה" געגען
אין דארלעהען פאן איינעם גולדען פאן איינעם איהם
אונגעקאנטען איטאליענישען ארבייטער בעקאמ-
מען; - דיא פאליציי יעדאך איבערנאב דען קאר-
נער דער שטאמם אנוואלטשאפט, דא קארנערס
אנגאבע בעצייגליך דער העיקונשע דעם קאפערס
אנוואהרשינליך איז; דען וועגן ער, ווא ער בע-
היפטעט דען אינהאלט דעם קאפערס ניכט
געקאנטעט, ווירד ער אויך קוינען גול-
דען אויף דענוועלבען געלעהען האבען, דא דער
קאפער זעלבסט ניכט זא פיעל ווערעט איז; -
קארנער שיינט אלאז אין היימליכע זעאליאס צו
זיין אונד שמעהט ער פיעללייכט מיט איינער גע-
פערדליכען באנדע אין פערבינדונג!

* (איינ פיינד דעם געלדעס)
אָרטע שאַמאָר (וועזענליכער קאָמפּאָזיט) האָט
פּאַרנעסערן נאכטשטאמם, ווא דעם געמוט
בעריכטעט ווירד, איינע גראַסע פּיערברונסט גע-
וויטהעט; פּאַרנעסען הייזער, זעכציג שיינע זעהר
פּיעל פּיער, פּאַרנעסען פּיער פּיער פּיער אונד
וויטהעט פּאַרנעסען ווארדען אין רויב דער
פּלאַמען, דאס פּיער וואר דורך לייכטזינעס
אומגעזען מיט דער דאמפּ-הרעש-מאשינע ענט-
שאַנדען, דער שאַדען בעטראַגט איבער 60,000
גולדען, איינע פּיער מיט זעכס קינדערן פּעהלען,
מאן פּיערעט, דאס זיא אללע דען פּלאַמען צום
אָפּפּער געפּאַלען זינד!

* (איינ פיינד דעם געלדעס)

טרויס העסטע, ער האָב זיא אויס איהרע קינדערן שמעל-
לונג עספאָר אונד היעלט דיא קראמפּהאפּט אין זיינען
ארמען...
ניכט וואהר, רבקה מיין קינד! (זאמען ער יעטצט
צווישען זיינען אונד לאכען) ניכט וואהר, דוא האסט ניכט
ערווארטעט, דאס דיין אלטער פאכער נאך צו די קאממען
ווירד! אבער איך ווערע יא געשטארבן, זען זען
איך דיך ניכט מעהר געזעהן העסטע! קאנסט דוא דאס
פערלאנגען? ...
פערצייהען מיר, שטיינער, פאסטע, פערצייהען מיר!
(רייע יעטצט רבקה, אינדעם איהרע שטיינער ריכליך פלא-
סען) פערצייהען מיר! איך האבע מיך שווער אן דיר פער-
נאנגען, יעטצט ערסט עמפּפּינדע איך דאס נראַסע אונרעכט,
דאס איך דיר צונעפּינט! ...
פערצייהען? (רייע דער אלטע, פאלל איינערער ביט-
טערקייט אונד העפּטיקייט) פערצייהען זאל איך דיר? ...
וואס העסטע איך דיר דען? איינעטליך צו פערצייהען? עס-
ווא, דאס דוא מיר יאהרע הינדורן קיין שטעריבענס, וואָרעסען
געשריבען האסט? ... דאס דאס דוא מיך פערנער טאג
פיר טאג אין פיינליכער אונגעוויסנהייט אבער דיין געשיק
אבשטערבען ליענסנס? ... וואס זאל איך דיר דען דא
ערסט פערצייהען? איך בין פּאַהא, דאס דוא נאך לעכטס!
אונד וואָ ניכט עס דען איינע פאסטער, דיער ניכט יעדע
קראַנקונג אויס זיינע הערעצען הערויסרייסט אונד זיינעס
קינדע געניגע אללעס פערניכט! אָ, רבקה מיין קינד, דוא
האסט מיר וואָהל זעהר, זעהר ווער געטהאן, אבער איך פער-
געסטע אללעס, אללעס! איך בין שווערדפאך גליקליך, דאס
דוא נור נאך לעכטס!

דער פּאַרטיי פּוהרעט דיא בירדען מלאַנגער אויף
דען עיסטען שפּאַך הויז, אין איין נור דונקעל עיליכ-
טעטע פּאַרטייטער, הינע ליעס ער זיא אין איינעם ווינקעל
ניערדעסען, וואָויער זיך ענטפּענעטע, אויס דען אַב-
געזעצערען צייטען פּערנאמען דיא בירדען טאַנגע העללע
פּריידעלויטע אונד נלאַוען קלינגען, זיא זאמען איינע
מיטען שטויס געבנענאיינאנדער.
ענדליך: לאהרעטען זיך שריטטע; דיא שווער איינעם
נראַסען, העלבעלליכעטען זאלאָנס נינג אויף, אויף דער
שוועללע ערשיען רבקה נאך אפּטעטע אלס, וואלענטיגע
אויס דער אָפּער געקליינע, זיא טינג נאך דאס ווייסע
וואללענע ענוואנד; איהרע הארדע ווארען האלב אויפגע-
לאָט; אין דער האנד היעלט זיא אין געפּללעטע שאַט-
פאניער גלאז; דיא בליקטע אין דעם דונקעל בעלייכעטען
פּאַרטייטער און זיך, אויס דיא מלאַנגער צו וועהן, דיא איהר
זאָלך דרינגענע אונגעוויסנהייטען צו מאכען האבען...
פלאַסליך ערשאַנעט ער אויס איינעם ווינקעל:
"רבקה! שטיינער רבקה! ביזש דוא עס, מיין שטיינער
קינד!"
דיא שיען ערסט צו שוואַנגען, דאן שטייט זיא איי-
נען געוואלטען שטייט אויס, ווא איין זאָלכער אין דיעזעם
הויז ענווס נאך ניע געהאַט ווארדע, זיא פיעל אין דיא
קניע; דאס שאַטפאניער-גלאז פיעל אויס איהרע האַנדען
אונד קליירטע אין שערבען אויף דען באַרען.
"פאסטער!" - ריעף זיא מיט איינעם הערעצעררייסענדי-
דען אויפּשרייא.
דיא וואר אבער דער אלטע פאקן אויף, זיא הינגע
אילס מיט איינער קראַפּט, דיא מאן איהם נימטער צונע,

פאלליעטאָן.

מינע גראַס-עלטערן אונד דיא מאסקע.

פאן דער מיט הארט מאַן.
(20. טע פּאַרטייטענונג.)
"ברוך בא ש, דער דען פּאַרטייטער" שאן פּאַר-
מיטטאן געשפּאַכען האַטעט, נאָה דאס וואָרס אונד
זאָנען:
"ננאָייער הערן! פּוהרען זיא אונס צו דער קינסט-
לערן רעבעקקא נאכטינאלל! וויר האבען איהר זעהר וויכ-
טיגע, אונאוישענבארע רינגע מיטשווילען!"
דער פּאַרטייטער פּוהר דיא בירדען ארמועליג אויסזע-
הענדען מלאַנגער נאָרש אן אונד וויען איהנען מיט דעם
שאַקע, דאס דיא זאָלייך זיך ענטפּענעטע מאַנגען!
"דיא ריעף אבער זיך יצחק פּרייזנער זיא יעטצער
פּערצייפּלונג; איך ענטפּענעטע מיך ניכט! וועגן איהר מיך
ניכט זאָלייך הוינען דען לאסטע, זא שער בע איך
הינע אויף דער שמעללע פּאַר איך! ...
דיעזע וואָרע ווארען אין איינעם טאָגע זאָל טיע-
פער עררענונג געשראָכען, דאס דער, פּאַרטייטער פּאַן
איינעם איינערן שויער ערנירפּען וואהר, ער נינג דאָהער
אויף דען עסטען שפּאַך הויז, אונד קאם נאך וועניגען
מינוטען צוריק מיט דער מעלרונג:
"דיא קינסטלעריי, פּרייליין נאכטינאלל, בעפּרינעט זיך
וואָהל נאך אין האַדער געוועלשאַפט ביים נאכטינאללע.
אלליין איך זאָנעט איהר, דאס צווייא מלאַנגער איהר רינג-
גענדע מיטשווילינגען מאכען הויז, זיא ווילל איך דא-
הער עמפּפּאַנגען? קאסטע מיט מיר!"